Azonosító jel: | | | | | | | | | | | | | | |

ÉRETTSÉGI VIZSGA ● 2015. október 21.

TÁRSADALOMISMERET

EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA

2015. október 21. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA

Fontos tudnivalók

A feladatsor két részből áll:

I. rész: mindenki által megoldandó feladatokat tartalmaz a társadalomismeret és a jelenismeret témakörökből

II. rész: szintén két feladatsort tartalmaz

A. gazdasági ismeretek

B. pszichológia

Kérjük, aláhúzással jelölje (fentebb) a vizsgázó, hogy a II. rész két feladatsorából melyiket választja. (Csak az egyik feladatsor megoldásáért kaphat pontot.)

Az írásbeli dolgozat végső pontszámát (maximum 75 pont) az I. rész (maximum 55 pont) és II. rész (maximum 20 pont) pontszámának összege adja meg.

I. rész

Társadalomismeret és jelenismeret

1. Esszé

Az alábbiakban két téma címét találja. Válasszon a megadott témákból egyet! Az adott témáról 20-25 soros esszé formájában foglalja össze gondolatait! Fogalmazza meg saját véleményét, álláspontját, és érveljen mellette! Említsen néhány, tartalmat alátámasztó vagy illusztráló példát, esetet! Válasza tartalmazza a téma legalább kétféle megközelítését! *(Csak az egyik téma kidolgozásáért jár pont.)*

A) A pályaválasztás meghatározó szempontjai és nehézségei

VAGY

B) Az energiafüggőség mint gazdasági és politikai probléma

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

15 pont	

2. Elemzés

Az alábbiakban az e-hulladékok problémájáról olvashat. A szöveghez kapcsolódó kérdések alapján elemezze a leírtakat 10-15 sorban!

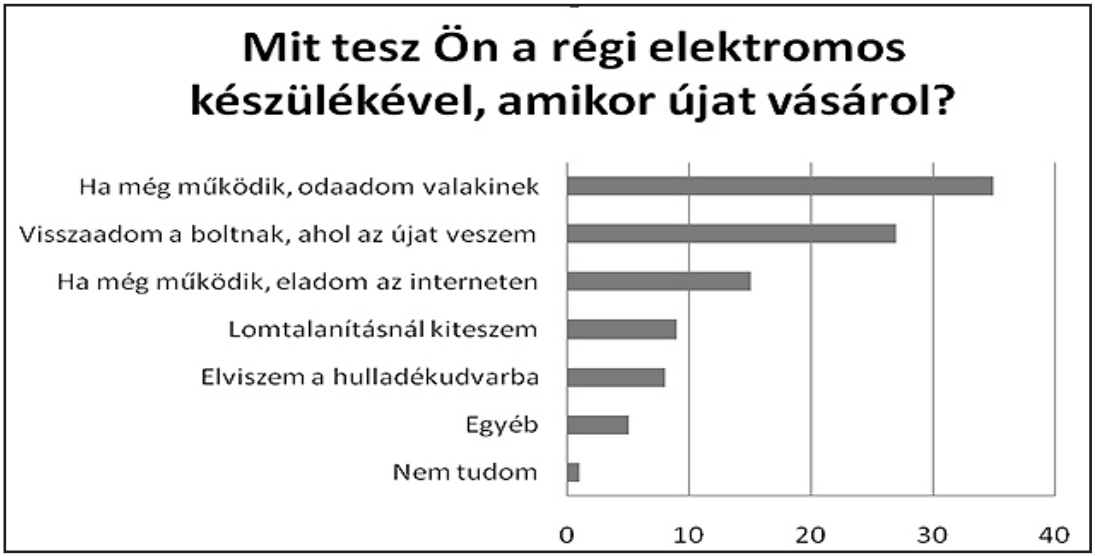

Forrás: CECED Magyarország, GFK Hungária Kft. Minta: 1800 háztartás.

„Kiábrándító látvány, amikor a családi kirándulás során – akár a közelgő Föld Napján – rozsdás mosógépdobbal, kibelezett hűtőgéppel vagy összetört monitorokkal találkozunk az erdőben. Időnként még a városok utcáin is láthatók a kukák mellé helyezett kidobott elektromos termékek, azaz e-hulladékok. Tényleg ez a sorsuk régi berendezéseinknek?
Miért veszélyes az e-hulladék?
Az elektronikai berendezések – kisebb vagy nagyobb mértékben – tartalmaznak olyan anyagokat, amelyek az általános hulladékkezelési gyakorlatok során szennyezhetik a környezetet (pl. lerakás vagy a kommunális hulladékkal együtt a szeméttelepen gyűjtés esetén akár esővíz, akár más hulladékkal, vegyszerrel való érintkezés hatására kioldódnak a berendezésből és bekerülnek a talajba, szennyezik a talajvizet, vagy égetés esetén a mérgező gázok a levegőbe kerülnek). Ezért ezek a berendezések speciális gyűjtést és kezelést – bontást, ártalmatlanítást – igényelnek. Különösen veszélyesek például a régi, még freont tartalmazó hűtőgépek, valamint a képcsöves berendezések: a tévé- vagy számítógép-monitorok. Még akkor is, ha a manapság piacra kerülő berendezések – köszönhetően a technikai fejlődésnek és a jogi szabályozásnak – lényegesen kevesebb veszélyes anyagot tartalmaznak, mint a régiek, fontos, hogy ne tegyük őket a kukába, az utcára vagy a természetbe.
Nem beszélve arról, hogy szakszerű feldolgozás esetén a berendezések 75%-ban újrahasznosítható anyagokat tartalmaznak, s az újrahasznosított anyagok használata az új gyártási folyamatok során jelentős energia-megtakarítással jár.”
Forrás: http://www.greenfo.hu/hirek/2013/04/21/hova-kerulnek-az-e-hulladekok (szerkesztett változat)

- Mi tekinthető e-hulladéknak?
- Miért veszélyes az e-hulladék?
- Miért keletkezik egyre nagyobb mennyiségben?
- Mi lehet a probléma megoldása?

10 pont	

3. Forráselemzés

Az alábbi szöveg a tehetségkutató műsorokról szól. A szöveghez kapcsolódó kérdések alapján 10-15 sorban fejtse ki véleményét a témában!

„Az utóbbi időben a rendszeresen tévét néző közönség felfigyelhetett már rá, hogy a különböző kereskedelmi csatornákon igencsak megszaporodtak a kis hazánk lelkes tehetségeit kutató műsorok. Ezek nagyon különbözőek lehetnek, hiszen van olyan fajtájuk is, ahol bárki, bármivel felléphet, van olyan, ami csak énekeseket keres, és volt olyan, ahol Magyarország legjobb táncosát keresték. De vajon szükséges-e, hogy ennyi tehetséget megtaláljunk és kiragadjunk az ismeretlenségből? Vajon tényleg arra szolgálnak-e azok a műsorok, amire eredetileg hivatottak?
[…]
Ami a sztárparádé, a csillogás és a zsűri maszkja mögött rejlik, az egy szomorú, rideg valóság: a profit. Ahogy a globalizáció és a nyugatosodás szép lassan elérte hazánkat, a kereskedelmi csatornák felismerték: külföldön hatalmas nyereséggel tudnak az egyes televíziók számolni, mert a tehetségkutatókból rengeteg pénzt tudnak behajtani a nézőktől. Ennek mintájára alakult át a zsűri szerepe is, az ő véleményük, szavuk csak a válogatókon ér valamennyit, mire elérkezünk a döntőkhöz, addigra már a laikus nézőké az irányítás, ők szavaznak. Nem is gondolunk bele, hány millió forintot képesek kihalászni a zsebünkből egy-egy előadás alatt. Hiszen a fanatikus rajongók nem egy és nem kettő emelt díjas SMS-t küldenek el kedvencüknek. Ugyanakkor felmerül annak a lehetősége is, hogy esetleg annak van esélye ezeket megnyerni, akinek olyan széles családi, baráti és ismeretségi köre van, akik anyagilag tudják állni az illető benntartását a műsorban. Hol marad itt a kultúra?”
Forrás: http://gepnarancs.hu/2012/12/kell-e-ennyi-tehetseg-egy-orszagnak-avagy-ami-a-tehetsegkutato-musorok-mogott-rejlik/ (szerkesztett változat)

- Milyen igényeket elégítenek ki a tehetségkutató műsorok?
- Mi az oka, hogy ilyen nagy számban fordulnak elő a tévéadók műsorkínálatában?

……..……
……..…
……
……
……
……
……
……
……
……
……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

7 pont	

4. Párosítás

A táblázatban felsorolt személyek neve mellé írja be az általuk betöltött tisztségek betűjelét!

Név	A betöltött tisztség betűjele	Tisztségek
1. Jean-Claude JUNCKER		A) Az Európai Tanács vezetője
2. Martin SCHULZ		B) Az Európai Bizottság vezetője
3. Donald TUSK		C) Az Európai Számvevőszék vezetője
4. Manfred WEBER		D) Az Európai Parlament vezetője
		E) Az Európai Néppárt elnöke

4 pont	

5. Fogalom felismerése

Az alábbiakban társadalom- és jelenismerethez köthető fogalmak magyarázatát olvashatja. Írja a pontozott vonalra a meghatározásból felismert fogalmat!

Forrás:http://matt.ucoz.hu/load/tarsadalomismeret/erettsegi_temak_2012_2013/tarsadalomismeret_fogalomtar/43-1-0-176

a) A születések számának robbanásszerű növekedése az 1950-es években Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban.

……..…….

b) A különböző városrészek etnikai szegregációja és az ott élő népesség közötti kapcsolatok csaknem teljes körű megszakadása a nagyvárosokban. Az Egyesült Államok mellett elsősorban Nyugat-Európa bevándorlók által érintett nagyvárosaira jellemző. A folyamat következményeként az érintett városnegyedek lepusztulnak, a lakosság életminősége jelentős mértékben romlik.

…….

c) Elvek vagy szabályok, melyek követését az adott társadalmi csoport valamennyi tagjától elvárják. Bennük a társadalmi élet követelései és tiltásai fogalmazódnak meg.

……..…….

d) Az ember(ek) társas életével, a csoportokkal és a társadalmakkal foglalkozó tudomány. Tárgya az ember társadalmi lényként való viselkedésének vizsgálata.

……..…….

e) A munkahelyi balesetbiztosítás, egészségügyi, nyugdíj- és munkanélküli-biztosítás összefoglaló neve. Általában valamiféle járulékfizetés alapján valósul meg. Az egész országra kiterjedő kockázatközösség, amelyben kötelező a részvétel.

……..…….

5 pont	

6. Ábraelemzés

Tanulmányozza az alábbi grafikont, és válaszoljon a kérdésekre!

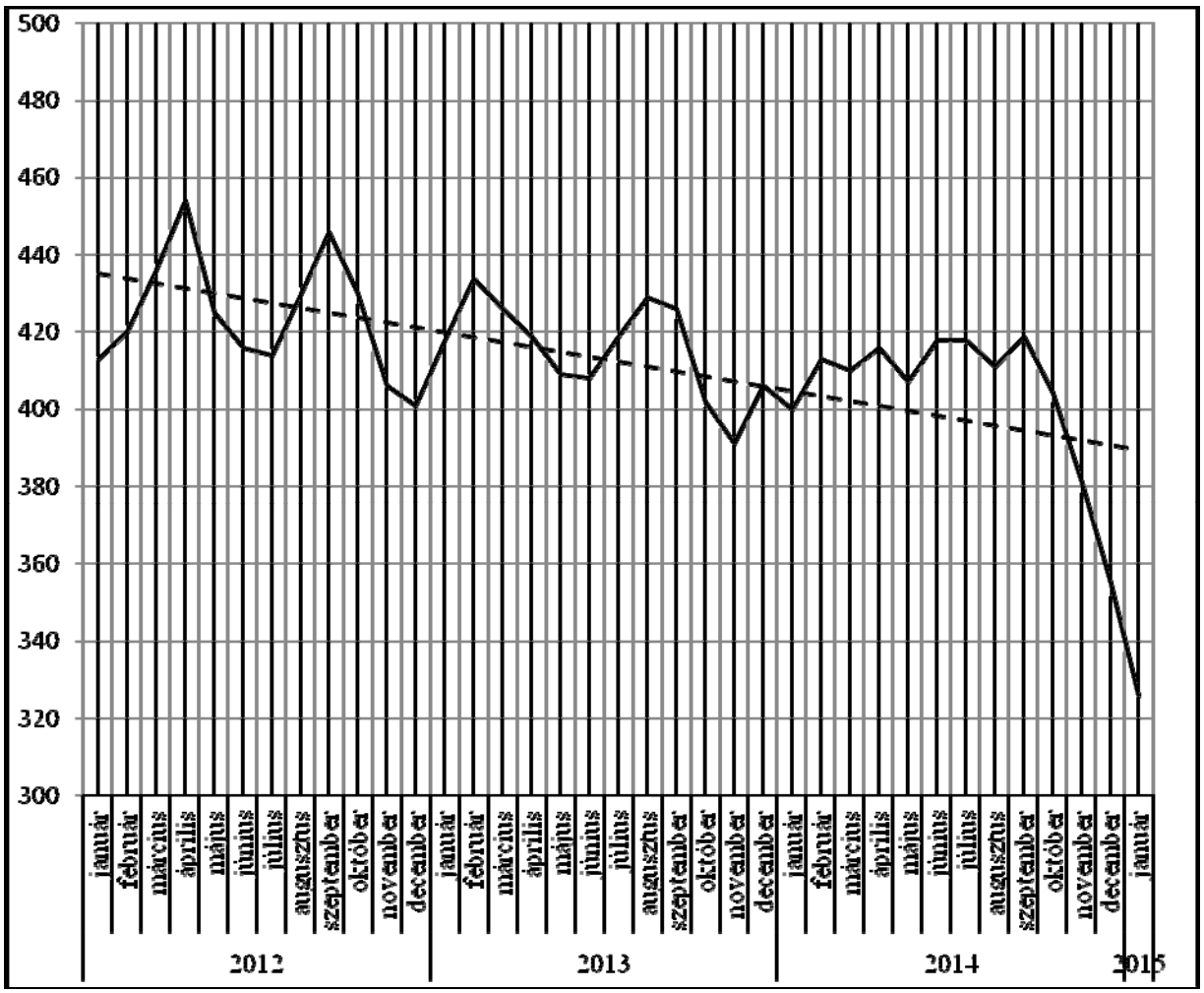

Forrás: http://www.vasarlocsapat.hu/_hirek/_uzemanyag/uzemanyag-arak.shtml (szerkesztett változat)

a) Mikor és mennyi volt a legmagasabb jegyzett ár a jelzett időszakban?

……

b) Hány százalékkal esett a benzin ára a legmagasabb értékhez képest 2015. januárra?

……

c) Mit mutat általában a trendvonal a grafikonokon, és mit jelez a fenti ábrán?

……

d) Hogyan hat az üzemanyagárak tartós változása a fogyasztói árak alakulására?

……

4 pont	

7. Táblázat kiegészítése

A megfelelő betű beírásával helyezze el a táblázatban Magyarország rendszerváltozás utáni miniszterelnökeit.
Felhívjuk a figyelmét, hogy egy név többször is szerepelhet, illetve nem minden időszakban volt több miniszterelnök! Ilyenkor értelemszerűen üresen marad az adott időszak 2. helye.

Választási ciklus	A miniszterelnökök száma az adott ciklusban	Miniszterelnökök betűjele
I. 1990–1994	1.	
	2.	
II. 1994–1998	1.	
	2.	
III. 1998–2002	1.	
	2.	
IV. 2002–2006	1.	
	2.	
V. 2006–2010	1.	
	2.	
VI. 2010–2014	1.	
	2.	

A miniszterelnökök betűrendben:

A) Antall József
B) Bajnai Gordon
C) Boross Péter
D) Gyurcsány Ferenc
E) Horn Gyula
F) Medgyessy Péter
G) Orbán Viktor

6 pont	

8. Érvelés

Az utóbbi években számos változás történt a felsőoktatás területén. A legnagyobb vitát mindig a felsőoktatási keretszámok változása és az állami beavatkozás mértéke generálja. Fogalmazzon meg érveket (legalább két-két érvet) az állam szerepének növelése mellett és ellen e téren! *(Az idézett szöveg csak gondolatébresztő, nem szükséges hivatkozni rá.)*

„Mi alapján állapítsák meg a hallgatói keretszámokat? Jogos lépés-e a „röghöz kötés”? Mi lesz a vidéki egyetemekkel?
A Bibó István Szakkollégium diákjai szervezésében létrejött nyilvános vitaest Pokorni Zoltán hozzászólásával indult, aki egyből több elgondolkodtató kérdésre is felhívta a figyelmet. Véleménye szerint az, hogy a magyar állam jelenleg sokat vagy keveset költ-e a felsőoktatásra, nézőpont kérdése. Hiszen az EU-ban az országok átlagosan GDP-jük 1%-át költik erre a célra, és ez az arány Magyarországon is közel ennyi. A sajátos magyar probléma viszont az, hogy a jelenleg egyre szűkülő költségvetési források elköltésekor az oktatásnak két nagy riválisa van: a nyugdíjkassza és az egészségügy.
Aztán azt sem szabad elfelejteni, hogy a rendszerváltást követő 10-15 évben (nagyjából 2005-ig) megháromszorozódott a magyar felsőoktatás kapacitása, így jelenleg a tömegképzés jelzővel illethető. Ez a pár éve felduzzasztott kapacitás pedig a vidéki egyetemeken egyre kevésbé kihasznált – Sárospatak vagy Zalaegerszeg felsőoktatási intézményei már most is csak félgőzzel üzemelnek –, és a jövőben ez a tendencia csak erősödni fog, a népességcsökkenés nyilvánvaló következményeként.
Emellett örökös vitaforrás, hogy a diplomák mennyire relevánsak a munkaerő-piaci igények szempontjából? (…)”
Forrás: http://www.mohaonline.hu/egyetem_guide/pokorni_hiller_felsooktatas_vita_elte_bibo (szerkesztett változat)

……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

4 pont	

II. rész

Ismételten felhívjuk a figyelmét, hogy a II. rész két feladatsorából csak az egyiket kell megoldania, vagy a Gazdasági ismeretek vagy a Pszichológiai feladatsort!

A. Gazdasági ismeretek

1. Kiválasztás

Válassza ki, majd jelölje meg a helyes válasz betűjét!

1. Az alábbiak közül melyik a helyes terminus technicus?

A) primer szektor = ipar
B) szekunder szektor = bányászat, fakitermelés
C) tercier szektor = szolgáltatások
D) kvaterner szektor = mezőgazdaság

2. Melyik állítás <u>nem</u> jellemző a fogyasztói árindexre?

A) Méri az árszínvonal változását.
B) Alkalmas arra, hogy pénzjövedelmünk reálértékének változásáról tájékoztasson.
C) Érzékeny az exportárak változására.
D) Két időpont között megmutatja az átlagos árszintek arányát.

3. Melyik felsorolás tartalmazza helyesen az alapvető termelési tényezőket?

A) Munka-munkaerő, természeti tényezők, tőkejavak, vállalkozói képességek
B) Munkaerő, természeti tényezők, tőkejavak
C) Munka, természeti erőforrások, tőkejavak, kölcsöntőke
D) Munkaerő, tényezőjövedelmek, profit, földjáradék

4. Melyik <u>nem</u> tartozik az újratermelés fajtái közé?

A) szűkített újratermelés
B) bővített újratermelés
C) egyszerű újratermelés
D) rétegzett újratermelés

5. Melyek a SWOT-analízis elemei?

A) Hiány, munka, termelési tényező, többlet.
B) Egyensúly, munka, szervezés, technológia.
C) Erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek.
D) Külső veszélyek, belső lehetőségek, termelési tényezők.

5 pont	

2. Kiegészítés

Egészítse ki az alábbi meghatározásokat az odaillő fogalommal!

a) A bank engedélyezheti, hogy az ügyfél folyószámlájának egyenlege egy bizonyos összeg erejéig negatívba forduljon.

……..…….……

b) Az állam az adók mértékével, a kiadások és a deficit alakításával befolyásolhatja a gazdaságot.
Ezt nevezzük ..……..…… politikának.

c) A fogyasztói racionalitás lényege, hogy a fogyasztó a(z) ……

……..……..…… maximális kielégítésére törekszik, ezért a jövedelméből azokat a javakat szerzi be, amelyeket más javaknál vonzóbbnak ítél.

d) A kiskereskedő a fogyasztó számára a(z) ……. értékesítő.

e) A(z) ……. ……..…… jellemzője többek között az, hogy az egyes szereplők a piachoz képest végtelenül kicsik, illetve a piac az egyes szereplőkhöz képest végtelenül nagy, a piacon végtelenül sok eladó és vevő található, a piacra való belépés nem ütközik akadályba.

5 pont	

3. Elemzés

Az alábbi szöveg segítségével 10-15 sorban mutassa be, mit jelent a piaci rés, ennek ismeretében miért érdemes a vállalkozóknak vállalkozniuk!

„…ismét komoly piaci résbe talált bele Bertényi Gábor, legalábbis erre utal, hogy új "közétkeztetési" vállalkozása, a Házikó megrendelései az indulás után szinte azonnal, még bőven a próbaüzemben, a stábot is alaposan meglepve kilőttek. A romkocsmajelenség egyik feltalálója nemrég a szó legszorosabb értelmében is könnyen fogyasztható vidékfejlesztési koncepcióval állt elő, olyannal, ami ehető, sőt nagyon is finom (megkóstoltuk), és tiszta, nyomon követhető alapanyagokból készült. …mi ebben az érdekes? Hát például az, hogy olyan műfajban újítanak, amit a piac a legmostohábban kezel: „termelői alapanyagból mindennapi étkeket készítünk". Nagyon nehéz ugyanis adalékanyag- és tartósítószer-mentes, tiszta cuccokhoz jutni, olyan, szendvicsnek való pékáru, ami nem mirelit, nem olasz vagy spanyol – azaz gyorsfagyasztott, jó sokat utazik és nem finom – tulajdonképpen szinte nincs is, csak esetlegesen, egy-egy helyen bukkan fel. Ezt a szegmenst lőtték be az új agroszociális biznisszel a Házikó alapítói."

Forrás: http://hvg.hu/enesacegem/20150119_ne_hidd_hogy_kicsit_is_latom_a_jovot (szerkesztett változat)

5 pont	

4. Érvelés

Az alábbi szövegből kiindulva érveljen az adózás szükségessége mellett!

„George Osborne brit pénzügyminiszter meglepő lépésre szánta el magát. A költségvetés bemutatásával egyidejűleg bejelentette, hogy a jövőben minden brit adófizető személyre szóló, részletes kimutatást kap arról, hogy a nehezen megkeresett jövedelme után befizetett adóját mire költi a kormány. Sokaknak meglepetést fog okozni az elszámolás.
A névre és személyre szóló elszámolás a tervek szerint egy banki kimutatáshoz fog hasonlítani. Olvasható lesz benne az illető jövedelme és az abból fizetett adójának összege, elsősorban a személyi jövedelemre levont adó és az egészségbiztosításra befizetett 22,63 százalékos járulék. A Pénzügyminisztérium szerint »helyes, ha az emberek megtudják, mennyi adót fizettek be, és azt a kormány mire költötte el«. […]
Sokan meg fognak lepődni, hogy mekkora összegek mennek el jóléti kiadásokra, adósságtörlesztésre és bürokráciára. Az adóhatóság által kiszámított próbakimutatás szerint, melyet a 2011–2012-es év alapján kalkuláltak, a kormány legnagyobb kiadása a jóléti költségekre megy el. Egy brit alkalmazott évi átlagfizetése 25 200 font, melyből 5702 font személyi jövedelemadót és 22,63 százalék egészségügyi biztosítást fizet. Ebből az összegből 1901 fontot jóléti kiadásokra költ el a kormány. Idetartozik többek között az egészségügy (991 font), az oktatás (743 font), a védelem (329 font) és a közbiztonság (283 font). A számítások azt is kimutatják, hogy az átlagadózó évi 363,12 fontot fizet az ország adósságának kamattörlesztésére.”

Forrás: http://www.angolosan.hu/angolbusiness/szja-eu-hozzajarulas-kormany-testre-szabott-elszamolas-kiadasok-93370.html (részlet)

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

5 pont	

B. Pszichológia

1. Esszé

Az alábbiakban két téma címét találja. Válasszon a megadott témákból egyet! Az adott témáról 20-25 soros esszé formájában, a megadott utasítás szerint foglalja össze gondolatait! *(Csak az egyik téma kidolgozásáért jár pont.)*

A) Ismertesse Mary Ainsworth „idegen helyzet" kísérlete alapján a gyerekek kötődési mintázatait!

VAGY

B) Ismertesse Abraham Maslow szükséglethierarchiáját! Fejtse ki az egyes szükségletek jellemzőit!

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

10 pont	

2. Elemzés

A szöveghez kapcsolódó kérdések segítségével elemezze 5-10 sorban az iskolai mobbing (pszichoterror) jelenségét!

„[…] Az előbbiekben említett jelenségek – agresszió, pszichoterror stb. – jelentéstartalma nem mindig választható szét egyértelműen, sőt gyakran össze is mosódnak egymással; ugyanis az iskolában és a munkahelyeken meglehetős gyakorisággal elkövetett különféle erőszakos cselekményeket nem mindig könnyű megkülönböztetni a zaklatás különféle formáitól. […]
Vannak azonban olyan vélemények is, amelyek szerint a probléma nagyságát tekintve a mobbing (=gyakran ismétlődő pszichológiai terror) az iskolai életben mindeddig nem kapott nyilvánosságot, a média agyonhallgatja a témát, hacsak nem jár brutális erőszakkal. […]
A mai értelemben vett iskolai zaklatás veszélyeire először két norvég iskolás tragikus öngyilkossága hívta fel a szakmai közvélemény figyelmét. Az akkori általános megdöbbenést rövid idő múlva tett is követte: 1983-ban ugyanis a norvég EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA megbízást adott egy – több mint százezer diák vizsgálatát célzó – kérdőíves felmérés elvégzésére; később aztán ugyanezt a kutatást – ugyanezzel a kérdőívvel – Svédország tanulói között is lefolytatták. (A kérdőívet összeállító, a vizsgálatot vezető és értékelő Dan Olwens azóta már más fórumokon is beszámolt tapasztalatairól; ezen beszámolók egyike olvasható például – egy-egy japán, dél-afrikai, brazil és palesztin pedagógus közleményének a társaságában – a Nyitott akta című folyóirat-összeállításban is.) Mindenesetre azóta mind több országban egymás után látnak napvilágot az iskolákban eluralkodó pszichoterrorra utaló beszámolók. Hollandiában például már 1994-ben arról beszéltek, hogy náluk évente 385 ezer gyermek esik ennek áldozatául, ezért ott évek óta szervezett kampányt is indítottak ellene. Más szakértők az iskolai zaklatás nagyságrendjét általános iskolai szinten az összlétszám 27%-ában, a középiskolákban pedig annak 10%-ában állapították meg. A megismert publikációk nem adnak magyarázatot a két életkori szakasz közötti nagy különbségre.”

Forrás: http://www.ofi.hu/tudastar/iskolai-terror (részlet)

- Kik válhatnak a mobbing (pszichoterror) áldozatává?
- Hogyan lehet megelőzni vagy orvosolni a mobbing megjelenését?

……
……
……
……
……
……
……
……
……

5 pont	

3. Forráselemzés

A forrás segítségével 5-10 sorban vázolja fel a kamaszkor jellemző vonásait! Ön szerint milyen eszközökkel lehetne sikeresen oktatni és nevelni az ilyen korú fiatalokat?

„Tanároknak, szülőknek egyaránt nagy problémát jelent, amikor a felnövekvő gyermek második hétéves ciklusa végéhez közeledve, egyik napról a másikra egy addig teljesen ismeretlen és első látásra idegennek tűnő arcát mutatja.
A kamasz gyerek ugyanis könyörtelen véleményt mond mindarról, amire mindeddig nem látott rá, nem állt össze egésszé benne. De most véleményt formál.
Azt hiszem, fordítva történik minden, mint ahogyan látni szeretnénk. Nem a kamaszkorú gyerek fordul el tőlünk, hanem mi fordulunk el tőle. Ő végzi a dolgát: változik, növekszik. Lehet, hogy ő zárkózik napokra a szobájába, de ez megtévesztő. Lényegileg mi zárjuk ki őt magunkból azzal, hogy nem fogadjuk el őt élete egy olyan szentséges, szép szakaszában, ami a felnőtt emberré fejlődésének utolsó előtti állomása, közvetlenül a cél előtt, amikor az egyik legfontosabb dolga, hogy a szobájába zárkózzon.
A felnövekvő gyermek második hétéves életszakasza zárul le a kamaszkor kezdetével. Felismeri, megtapasztalja és drámai módon megéli, hogy ez a világ nem az az egységes világ, amellyel eddig fenntartások nélkül azonosult. Rájön, hogy ez a világ tele van paradoxonokkal. Úgy érzi, becsapták, áltatták. Kérdéseket tesz fel, számon kérőn rákérdez bizonyos ellentmondásokra. Alapjaiban rendül meg minden addigi igazság, elfogadás, tekintély. A kibontakozó Én és a Világ első nagy konfliktusát élik meg a kamaszok. Magányra van szükségük, megpihenésre, megnyugvásra.
Nagyon fáradtak és nagyon megterheltek. Nagyon nehéz cipelni ezeket a hirtelen jött felismeréseket, ahogy nehéz cipelni megnyúlt végtagjaikat, nehéz mozdítani testüket. Legszívesebben egész nap csak hevernének. Nem lustaságból. Nemileg éretté váltak. Nőkké és férfiakká különülnek. Érzik, tudják, fizikailag már alkalmasak, képesek a gyermeknemzésre.
A kamaszok azonban nemcsak hátat fordítani tudnak.
Legalább ilyen erősen jelentkezik bennük, hogy megváltoztassák, jobbítsák a világot. Olykor homályosan érzékelik felnőttségüket, s lendületesen tenni, cselekedni is akarnak. Lelkivilágukban még sok a „nem”, de van ugyanannyi „igen” is. Még összemosódik olykor „érzelmi” és „akarati” lényük, de tulajdonképpen már dominánsan jelen van a tenni akarás, a cselekvés vágya.
Az ifjak közösségi és egyéni fejlődése szempontjából nem mindegy, hogy a felnőtt társadalom (családi, iskolai, lakókörnyezeti, települési, nemzeti szinteken egyaránt) milyen tereket, lehetőségeket biztosít. A kamaszban lévő „erőforrásokért” két szempontból is nagy felelősséggel tartozunk. Egyéni fejlődésük számára nem mindegy, hogy elfogadjuk-e különösen hullámzó, bezárkózó és kinyíló, tagadó és igenlő, passzív és aktív, romboló és építő kamaszságukat. S ha valóban élő, innovatív, megújuló, organikusan fejlődni képes társadalmat akarunk, akkor szülőként, tanárként, felnőtt emberként tudnunk kell fogadni az új energiákat, szándékokat, szempontokat. E képességünk megléte vagy hiánya mérhető abban, ahogy kamasz gyermekeinkhez viszonyulunk. De fordítva is igaz: a kamaszok érzékeny nevelése mélyíti mindannyiunk közösségépítő kompetenciáit, fejleszti a társadalmat.”

Forrás: http://www.tani-tani.info/az_isteni_fatyol (szerkesztett változat)

5 pont	

I. rész Társadalomismeret és jelenismeret	Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Esszé	15	
2. Elemzés	10	
3. Forráselemzés	7	
4. Párosítás	4	
5. Fogalom felismerése	5	
6. Ábraelemzés	4	
7. Táblázat kiegészítése	6	
8. Érvelés	4	
I. rész összesen	**55**	
II. rész		
A. Gazdasági ismeretek	Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Kiválasztás	5	
2. Kiegészítés	5	
3. Elemzés	5	
4. Érvelés	5	
B. Pszichológia		
1. Esszé	10	
2. Elemzés	5	
3. Forráselemzés	5	
II. rész összesen	**20**	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	**75**	

dátum javító tanár

	elért pontszám **egész számra** kerekítve	programba bevitt **egész** pontszám
Feladatsor		

javító tanár jegyző

Dátum: Dátum: